



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 386/2011-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou H., spol. s r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. J. H., vedené pod sp. zn. Rvp 2107/2011, sp. zn. Rvp 2110/2011, sp. zn. Rvp 2118/2011, sp. zn. Rvp 2119/2011 a sp. zn. Rvp 2131/2011, ktorými namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15 CoE 19/2011-50 z 28. apríla 2011, sp. zn. 2 CoE 118/2010 z 29. apríla 2011, sp. zn. 1 CoE 46/2011 z 21. apríla 2011, č. k. 16 CoE 136/2011-31 z 28. apríla 2011 a č. k. 17 CoE 80/2011-51 z 26. apríla 2011, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 2107/2011, sp. zn. Rvp 2110/2011, sp. zn. Rvp 2118/2011, sp. zn. Rvp 2119/2011 a sp. zn. Rvp 2131/2011 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2107/2011.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 16. a 17. augusta 2011 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou H., spol. s r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. J. H., ktorými namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 CoE/19/2011-50 z 28. apríla 2011, sp. zn. 2 CoE/118/2010 z 29. apríla 2011, sp. zn. 1 CoE/46/2011 z 21. apríla 2011, č. k. 16 CoE 136/2011-31 z 28. apríla 2011 a č. k. 17 CoE/80/2011-51 z 26. apríla 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenia“).

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmlúv o úvere uzavretých v priebehu februára 2004 až októbra 2008 (ďalej len „zmluvy“) poskytla viacerým fyzickým osobám úvery v sume od 165,97 € do 663,88 €, ktoré spolu s ďalšími poplatkami boli dlžníci povinní vrátiť v 8 dvojtýždňových splátkach (vec vedená pod sp. zn. Rvp 2107/2011), v 12 mesačných splátkach (veci vedené pod sp. zn. Rvp 2110/2011, sp. zn. Rvp 2118/2011 a sp. zn. Rvp 2131/2011) alebo v 20 dvojtýždňových splátkach (vec vedená pod sp. zn. Rvp 2119/2011). Vzhľadom na skutočnosť, že dlžníci neuhradili niekoľko po sebe idúcich splátok, dostali sa do omeškania.

1. Vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 2107/2011 bola 23. júla 2004 notárom spísaná notárska zápisnica a následne 23. septembra 2004 bol podaný návrh na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorý na základe poverenia udeleného Okresným súdom Lučenec

(ďalej len „okresný súd“) 22. októbra 2004 začal nútený výkon rozhodnutia. Okresný súd následne 20. októbra 2010 uznesením č. k. 13 Er 893/2004-36 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd uznesením č. k. 15 CoE 19/2011-50 z 28. apríla 2011 tak, že uznesenie okresného súdu č. k. 13 Er 893/2004-36 z 20. októbra 2010 potvrdil.

2. Vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 2110/2011 „*sťažovateľ zahájil rozhodcovské konanie pred rozhodcovským súdom zriadeným zriaďovateľom S. a. s., so sídlom B. v súlade s rozhodcovskou dohodou uzatvorenou medzi sťažovateľom a dlžníkom*“. Dňa 23. júla 2009 sa rozhodcovský nález stal vykonateľný. Súdny exekútor následne na základe poverenia udeleného okresným súdom 17. februára 2010 začal nútený výkon rozhodnutia. Okresný súd ex offo uznesením č. k. 6 Er 890/2009-21 z 29. septembra 2010 exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 2 CoE 118/2010 z 29. apríla 2011 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

3. Vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 2118/2011 sa rozhodcovský nález vydaný v rámci rozhodcovského konania S., a. s., stal vykonateľný 9. júla 2009. Súdny exekútor následne na základe poverenia udeleného okresným súdom 7. decembra 2009 začal nútený výkon rozhodnutia. Okresný súd uznesením č. k. 8 Er 872/2009-26 z 27. októbra 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 CoE 46/2011 z 21. apríla 2011 tak, že potvrdil prvostupňové uznesenie ako správne z vecného, ako aj právneho hľadiska.

4. Vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 2119/2011 bola 13. augusta 2004 spísaná notárska zápisnica a 26. októbra 2004 bol podaný návrh na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorý 22. novembra 2004 začal nútený výkon rozhodnutia. Okresný súd uznesením č. k. 14 Er 963/2004-18 z 25. januára 2011 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol

krajský súd uznesením č. k. 16 CoE 136/2011-31 z 28. apríla 2011 tak, že potvrdil prvostupňové uznesenie ako správne z vecného, ako aj právneho hľadiska.

5. Vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 2131/2011 „*sťažovateľ zahájil rozhodcovské konanie pred rozhodcovským súdom zriadeným zriaďovateľom S. a. s., so sídlom B. v súlade s rozhodcovskou dohodou uzatvorenou medzi sťažovateľom a dlžníkom*“. Dňa 29. novembra 2007 sa rozhodcovský nález stal vykonateľný. Súdny exekútor následne na základe poverenia udeleného okresným súdom 15. apríla 2008 začal nútený výkon rozhodnutia. Okresný súd ex offo uznesením č. k. 17 Er 305/2008-37 z 22. novembra 2010 exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 17 CoE 80/2011-51 z 26. apríla 2011 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky napadnutými uzneseniami krajského súdu a postupom, ktorý im predchádzal, „... boli porušené... základné práva a slobody vyplývajúce z článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd... v príčinnej súvislosti s vyššie uvedeným porušením práva na spravodlivý proces boli... porušené aj základné práva a slobody sťažovateľa vplývajúce z čl. 1 Dodatkového protokolu...“. V ďalších častiach sťažností sťažovateľka s poukazom na viacero rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu interpretuje čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu a v podstatnom uvádza, že „v nadväznosti na porušenie práva na spravodlivý proces krajský súd porušil svojím rozhodnutím právoplatne zastaviť exekučné konania... aj práva sťažovateľa pokojne užívať svoj majetok... tým, že súd zasiahol do vykonávacieho konania... tak, že exekučné konania bez ďalšieho zastavil, porušili právo sťažovateľa vlastniť majetok... v zmysle Protokolu 1 Dohovoru“.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnostiach navrhuje, aby ústavný súd o nich rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej práva „na spravodlivý proces vyplývajúce z článku 6 ods. 1... dohovoru... a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu...“ napadnutými uzneseniami krajského súdu, zruší napadnuté

uznesenia, veci vráti na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka v sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy adresovaných ústavnému súdu vyjadruje svoje výhrady proti uzneseniam krajského súdu č. k. 15 CoE 19/2011-50 z 28. apríla 2011, sp. zn. 2 CoE 118/2010 z 29. apríla 2011, sp. zn. 1 CoE 46/2011 z 21. apríla 2011, č. k. 16 CoE 136/2011-31 z 28. apríla 2011 a č. k. 17 CoE 80/2011-51 z 26. apríla 2011, ktorými podľa jej názoru došlo k neprípustnému zásahu do jej práva na spravodlivé súdne konanie tým, že krajský súd verifikoval vyhlásenie exekúcie za neprípustnú s následným zastavením exekučného konania bez toho, aby sa sťažovateľka

mala možnosť k tomu vyjadriť, čím súčasne malo dôjsť aj k neprípustnému zásahu do jej práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže v dôsledku zastavenia exekučných konaní malo byť z exekúcie oprávnenej sťažovateľke upreté právo na vrátenie majetku od povinných.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí na spoločné konanie, avšak v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy primerane použiť na prípadné spojenie vecí § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2107/2011, sp. zn. Rvp 2110/2011, sp. zn. Rvp 2118/2011, sp. zn. 2119/2011 a sp. zn. Rvp 2131/2011, z ktorých vyplýva ich právna a skutková súvislosť, a prihliadajúc taktiež na totožnosť v osobe sťažovateľky a krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd aplikujúc § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uzneseniami krajského súdu č. k. 15 CoE 19/2011-50 z 28. apríla 2011, sp. zn. 2 CoE 118/2010 z 29. apríla 2011, sp. zn. 1 CoE 46/2011 z 21. apríla 2011, č. k. 16 CoE 136/2011-31 z 28. apríla 2011 a č. k. 17 CoE 80/2011-51 z 26. apríla 2011

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd štandardne poukazuje na svoje ústavné postavenie vymedzené v čl. 124 ústavy, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ale súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko

odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Krajský súd svoje uznesenie č. k. 15 CoE 19/2011-50 z 28. apríla 2011, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 13 Er 893/2004-36 z 20. októbra 2010 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavení (sťažnosť pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 2107/2011, pozn.), odôvodnil takto:

„Predpokladom na vedenie exekúcie voči dlžníkovi je exekučný titul (§ 41 Exekučného poriadku). Exekučným titulom je iba také rozhodnutie, ktoré je vykonateľné. V tomto rozsahu skúma exekučný súd exekučný titul pri rozhodovaní o žiadosti exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44), na prípadnú námietku povinného proti exekúcii (§ 50), na prípadný návrh povinného na zastavenie exekúcie (§ 58). Súd môže zároveň v tomto rozsahu skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania t. j. v každom štádiu konania na návrh účastníka konania alebo aj bez návrhu) a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti, môže exekúciu aj bez návrhu zastaviť...“

V prejednávanej veci povinná pri spísaní notárskej zápisnice, ktorá má byť exekučným titulom, prítomná nebola. Proti názoru, že je možné dať sa pri tomto úkone (spísaní notárskej zápisnice, ako exekučného titulu) dať zastúpiť splnomocneným zástupcom na základe § 31 Občianskeho zákonníka a platné plnomocenstvo by vyvolalo účinky zamýšľané ust. § 41 ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku, nemožno namietat'. Za správny však považuje odvolací súd názor okresného súdu v otázke, že plnomocenstvo udelené povinnou Mgr. T. K. v Zmluve o úvere č. 6330065 dňa 06. 02. 2004 neoprávňovalo Mgr. T. K. na spísanie notárskej zápisnice v znení ako bola spísaná.

Okresný súd správne vyhodnotil, že takéto osobitné splnomocnenie na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu nie je platné, pretože z neho nie je možné zistiť konkrétny rozsah oprávnení, ktoré z neho zástupcovi vyplývajú (v akom rozsahu má konať v mene zastúpenej osoby) a následne posúdiť, či konal splnomocnenec v mene splnomocniteľa v medziach oprávnenia zastupovať, či tým vznikli práva a povinnosti priamo splnomocniteľovi alebo či splnomocnenec prekročil svoje oprávnenie vyplývajúce z plnomocenstva a či na základe takéhoto úkonu mohli vzniknúť práva a povinnosti

zastúpenému (§§ 32 a 33 Občianskeho zákonníka). Zákomom zamýšľané právne účinky môže vyvolať len platne udelená plná moc. Ak plná moc nie je platná, nesplňa notárska zápisnica formálne a materiálne podmienky vykonateľného exekučného titulu, pretože bola spísaná neoprávnenou osobou a potom neobsahuje záväzok povinnej osoby a jej vyhlásenie o súhlase s vykonateľnosťou tejto notárskej zápisnice.“

Krajský súd v uznesení sp. zn. 2 CoE 118/2010 z 29. apríla 2011, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 6 Er 890/2009-21 z 29. septembra 2010 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavení (sťažnosť pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 2110/2011, pozn.), okrem iného uviedol:

«Dôvody neprípustnosti exekúcie ustanovuje zákon, pričom každý z dôvodov uvedených v ust. § 57 až § 59 Exekučného poriadku má za následok zastavenie exekúcie.

V zmysle § 58 ods. 2 Exekučného poriadku súd zastaví exekúciu aj bez návrhu. Niet pochyb o tom, že súd tak môže urobiť v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania, ak zistí dôvody, pre ktoré exekúciu nemožno ďalej vykonávať. V tomto zmysle je koncipované aj ust. § 57 ods. 1 písm. a/ Exekučného poriadku, ako dôvod zastavenia exekúcie. Zahŕňa prípad, kedy sa exekúcia nemala vôbec začať, keďže rozhodnutie nebolo vykonateľné a v čase rozhodovania o zastavení exekúcie stále vykonateľné nie je. Ak okresný súd, ako vyplýva z jeho rozhodnutia, aplikoval na daný prípad ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku, ktoré umožňuje súdu vyhlásiť exekúciu za neprípustnú „ak je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať“, takéto posúdenie je bez vplyvu na správnosť výsledku rozhodnutia okresného súdu... Predmetná zmluva o úvere ako neoddeliteľná súčasť exekučného titulu obsahuje podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán. Takouto podmienkou je rozhodcovská doložka, ktorú exekučný súd správne vyhodnotil ako neprijateľnú a ako takú od počiatku neplatnú v zmysle § 53 ods. 4 OZ účinného v čase uzatvorenia zmluvy. Praktickým dôsledkom ustanovenia o rozhodcovskej doložke tak, ako je formulovaná v bode 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere je, že spotrebiteľovi je fakticky odopretá možnosť brániť voje práva pred všeobecným súdom v prípade, ak oprávnený podá žalobu na rozhodcovský súd. Exekučný súd preto správne konštatoval, že napriek formálnemu zneniu rozhodcovskej doložky reálne dochádza k narušeniu smernicou

sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami a to v neprospech spotrebiteľa (dlžníka). Spotrebiteľka sa podpisom zmluvy, obsahom ktorej je aj takáto doložka, reálne vopred vzdala práva na účinnú procesnú obranu, čo je v podmienkach právneho štátu neprijateľným javom – podmienkou. Spôsobom, akým bola rozhodcovská doložka koncipovaná, napĺňa podmienku uvedenú v bode 1 písm. q/ Prílohy Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993, ako to okresný súd správne vyhodnotil.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti potom aj rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom je exekučný titul, sa uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán (v zmysle výkladu Smernice rady č. 93/13/EHS z 5 . apríla 1993), rozhodcovská doložka obsiahnutá v zmluve o úvere bola v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou v zmysle § 53 ods. 1 OZ a ako taká bola už od počiatku neplatnou podľa § 53 ods. 4 OZ účinného v čase uzatvorenia úverovej zmluvy, a preto rozhodcovský rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže byť spôsobilým exekučným titulom na vykonanie exekúcie.»

Krajský súd v uznesení sp. zn. 1 CoE 46/2011 z 21. apríla 2011, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 8 Er 872/2009-26 z 27. októbra 2010 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavení (sťažnosť pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 2118/2011, pozn.), okrem iného uviedol:

„Rozhodcovská doložka umožňujúca výber rozhodcovského konania spôsobuje nerovnosť strán zmluvného vzťahu. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal, mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým všeobecným obchodným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovská doložka je zmluvnou podmienkou, na základe ktorej sa deleguje právomoc prejednať spor súkromnou osobou. Spotrebiteľ sa vzdáva ústavného práva na prejednanie jeho veci pred štátnym súdom. Z rozhodovacej praxe súdu je zrejmé poznanie, že aj v prípade alternatívnej doložky pre riešenie sporov zo spotrebiteľských zmlúv, žalobcovia v postavení dodávateľov riešia spory zásadne v rozhodcovskom konaní.

Odvolaací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa o aplikácii smernice, pretože aj po prebratí smernice zákonom č. 150/2004 Z. z. (účinného od 1. apríla 2004 okrem § 60, ktorý nadobudol účinnosť dňom nadobudnutia platnosti zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii), ktorý novelizoval Občiansky zákonník, má smernica

prednosť pred vnútroštátnou úpravou spotrebiteľských vzťahov v Občianskom zákonníku, resp. zákona o spotrebiteľských zmluvách. Podľa názoru odvolacieho súdu je v záujme spravodlivého usporiadania vzťahov potrebné vylúčiť nekalé podmienky v spotrebiteľských vzťahoch. V tomto zmysle preto posúdenie rozhodcovskej doložky v napadnutom uznesení ako neprijateľnej, pretože spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, je vecne správne, spravodlivé a v súlade s právom. Z dôvodu, že neprijateľná rozhodcovská doložka je neplatná, rozhodcovský rozsudok nemôže byť zákonným exekučným titulom na vykonanie exekúcie. Z uvedeného dôvodu je tiež materiálne nevykonateľný, čo je neodstrániteľná prekážka brániaca exekúcii a dôvod na vyhlásenie exekúcie za neprípustnú podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku a zároveň na zastavenie exekúcie.“

Krajský súd uznesením č. k. 16 CoE 136/2011-31 z 28. apríla 2011, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 14 Er 963/2004-18 z 25. januára 2011 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavení (sťažnosť pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 2119/2011, pozn.), okrem iného uviedol:

«Podľa § 41 ods. 2 písm. c) Exekučného poriadku, exekúciu možno vykonať aj na podklade notárskych zápisníc, ktoré obsahujú právny záväzok a v ktorých je vyznačená oprávnená osoba a povinná osoba, právny dôvod, predmet a čas plnenia, ak povinná osoba v notárskej zápisnici s vykonateľnosťou súhlasila.

Z citovanej formulácie sa dá vyvodiť, že mala na mysli notárske zápisnice, ktoré obsahovali uznanie určitého právneho záväzku. Takýmto právnym záväzkom mohlo byť uznanie peňažného dlhu, resp. peňažného záväzku, ale aj dlhu alebo záväzku nepeňažného, teda inej povahy. V praxi nie sú pochybnosti o tom, že v prípade peňažných dlhov, resp. záväzkov, ide o uznanie dlhu, resp. o uznanie záväzku zo strany dlžníka. Preto hoci notárska zápisnica podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku je rýdzo procesno-právnym inštitútom, nadväzuje tento inštitút na hmotno-právny základ, teda na ustanovenia občianskeho a obchodného práva o uznaní dlhu, resp. záväzku.

Zmluvné strany si v zmluve o úvere dohodli, že ich vzťah sa bude riadiť Obchodným zákonníkom.

Podľa ustanovenia § 323 Obchodného zákonníka, ak niekto písomne uzná svoj určitý záväzok, predpokladá sa, že v uznanom rozsahu tento záväzok trvá v čase uznania. Tieto účinky nastávajú aj v prípade, keď pohľadávka veriteľa bola v čase uznania už premlčaná.

Inštitút uznania dlhu (záväzku) obsahuje i úpravu obsiahnutú v Občianskom zákonníku, a preto odvolací súd podporne poukazuje na znenie a výklad uvedených ustanovení obsiahnutý v Obchodnom, ako i Občianskom zákonníku.

Podľa ust. § 558 občianskeho zákonníka, ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má také uznanie tento právny následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že pre záväzok, ktorý je predmetom uznania, je charakteristická jeho „určitosť“. Tento pojem treba chápať tak, že jeho nevyhnutnými zložkami sú jednak dôvod a jednak výška záväzku (dlhu). Týmto úkonom dlžník uznáva svoj určitý záväzok, čím vlastne potvrdzuje jeho existenciu a platnosť v čase uznania. Zákon na účinnosť takéhoto uznania predpisuje obligatórne písomnú formu.

Podľa ust. § 574 ods. 2 Občianskeho zákonníka dohoda, ktorou sa niekto vzdáva práv, ktoré môžu vzniknúť až v budúcnosti, je neplatná. Uznať záväzok alebo uznať dlh je právom dlžníka, ktoré v budúcnosti realizovať môže, ako aj nemusí. Záleží to od rôznych okolností, ktoré nastanú až v budúcnosti. V zmysle citovaného ustanovenia, ktoré má kogentnú povahu, nie je prípustné, aby sa niekto vzdal práva, ktoré môže vzniknúť až v budúcnosti. Takáto dohoda je neplatná podľa § 39 OZ. Právo, ktoré môže v budúcnosti vzniknúť, je právom, ktoré v čase uzavretia dohody nie je ešte známe a nemožno s ním disponovať. Ak v čase uzavretia zmluvy o splnomocnení nebola známa výška záväzku, nemohol povinný realizovať svoje právo dlh uznať alebo nie. Potom ani nemohol splnomocniť tretiu osobu na takýto úkon. Preto je splnomocnenie obsiahnuté v zmluve o úvere neplatným právnym úkonom. Odvolací súd dospel rovnako ako súd prvého stupňa k rovnakému záveru o neplatnosti udeleného plnomocnenstva, čoho nezvratným následkom je i neplatnosť samotnej notárskej zápisnice. Neprávo totiž nemožno hojiť právom. Keďže v prejednávanej veci riadny exekučný titul nie je daný, pričom na podmienku existencie a trvania exekučného titulu súd prihliada v každej fáze exekučného konania, súd prvého stupňa postupoval správne, keď exekúciu zastavil.»

Krajský súd v uznesení č. k. 17 CoE 80/2011-51 z 26. apríla 2011, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 17 Er 305/2008-37 z 22. novembra 2010 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavení (sťažnosť pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 2131/2011, pozn.), okrem iného uviedol:

„Exekučný súd postupoval správne, keď podľa § 45 Zákona o rozhodcovskom konaní skúmal, či rozhodcovský rozsudok nezaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré odporuje dobrým mravom. Občiansky zákonník platný v čase uzavretia zmluvy v ustanovení § 53 ods. 3 (v znení účinnom do 31. 12. 2007) príkladmo stanovil, ktoré podmienky možno považovať za neprijateľné. V širšom kontexte pri posudzovaní zmluvných podmienok z hľadiska kritérií, na ktorých je založený inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky je potrebné vychádzať aj z osobitnej právnej úpravy zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa účinnej v čase uzavretia posudzovanej zmluvy, predovšetkým z ustanovenia § 2 ods. 1, písm. a) a b) definujúcich zmluvné strany a z ustanovenia § 6 zakotvujúceho zákaz diskriminácie. Zákon explicitne nekonfrontuje navzájom inštitút dobrých mravov a inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky. Ako dobré mravy možno definovať pravidlá správania, ktoré sú v prevažnej miere v spoločnosti uznávané a tvoria základ hodnotového poriadku. Ak tomuto kritériu zmluvná podmienka nevyhovuje, tak možno konštatovať, že sa prieči dobrým mravom. Nie každá zmluvná podmienka, ktorá vyvoláva nepomer v právach a povinnostiach spotrebiteľa a dodávateľa v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľná. Pokiaľ je však zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Ak by takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou bola samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi. Cieľom rozhodcovskej doložky je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu arbitrom-rozhodcom, ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože pre prípad vzniku sporu rozhodca ako súkromná osoba rozhoduje o právach a právom chránených záujmoch účastníkov zmluvného vzťahu s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. V danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu rozhodcovská zmluva (doložka)

nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná, pretože je zakomponovaná do ostatných štandardných zmluvných podmienok. Spotrebiteľ tak mohol buď zmluvu ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť všetkým všeobecným obchodným podmienkam, teda aj rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovská doložka je neprijateľná, pretože nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa v určitých prípadoch neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Neprijateľná rozhodcovská doložka sa prieči dobrým mravom a výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom. Preto boli splnené podmienky, aby súd exekúciu zastavil, nakoľko neprijateľná zmluvná podmienka je podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia úverovej zmluvy č. 6680193 zo dňa 22. 05. 2007 neplatná.“

V nadväznosti na citované ústavný súd zdôraznil, že jedným z predpokladov vedenia exekučného konania je relevantný exekučný titul, keďže bez jeho existencie nemožno exekúciu vykonať. Preto je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný právny záver krajského súdu vychádzajúci z toho, že ak neexistuje notárska zápisnica, príp. rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu, ktoré sú spôsobilé byť exekučným titulom buď z hľadiska formálneho, alebo z hľadiska materiálneho, exekúcia je neprípustná, čo je dôvod na zastavenie exekučného konania.

Vzhľadom na už uvedené nemožno podľa názoru ústavného súdu ani právne závery krajského súdu vyjadrené v uzneseniach č. k. 15 CoE 19/2011-50 z 28. apríla 2011, sp. zn. 2 CoE 118/2010 z 29. apríla 2011, sp. zn. 1 CoE 46/2011 z 21. apríla 2011, č. k. 16 CoE 136/2011-31 z 28. apríla 2011 a č. k. 17 CoE 80/2011-51 z 26. apríla 2011 považovať za svojvoľný výklad a aplikáciu príslušných ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), ktorý by mohol mať za následok porušenie ústavou garantovaných práv sťažovateľky ako účastníčky exekučného konania.

V nadväznosti na námietky sťažovateľky ústavný súd poukazuje na § 58 ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého exekúciu možno zastaviť na návrh alebo aj bez návrhu.

Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku), upravuje Exekučný poriadok podrobne, okamih (čas), kedy tak má alebo môže urobiť, nie je v ňom ustanovený explicitne. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že všeobecný súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. Z toho vyplýva, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex offio skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania. Jedným z obligatórných dôvodov zastavenia exekúcie je totiž v súlade s § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku vyhlásenie exekúcie súdom za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať.

Vzhľadom na tieto skutočnosti krajský súd podľa názoru ústavného súdu postupoval ústavne súladným spôsobom, keď uznesením č. k. 15 CoE 19/2011-50 z 28. apríla 2011 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 13 Er 893/2004-36 z 20. októbra 2010 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavení (sťažnosť pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 2107/2011, pozn.) a uznesením sp. zn. 16 CoE 136/2011 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 14 Er 963/2004-18 z 25. januára 2011 (sťažnosť pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 2119/2011, pozn.) v súlade s príslušnými ustanoveniami Exekučného poriadku z dôvodu nespôsobilého exekučného titulu vo forme notárskej zápisnice.

Rovnako podľa názoru ústavného súdu krajský súd konal ústavne súladným spôsobom, keď uznesením sp. zn. 1 CoE 46/2011 z 21. apríla 2011 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 8 Er 872/2009-26 z 27. októbra 2010 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavení (sťažnosť pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 2118/2011, pozn.) a uznesením č. k. 17 CoE 80/2011-51 z 26. apríla 2011 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 17 Er 305/2008-37 z 22. novembra 2010 (sťažnosť pôvodne vedená pod sp. zn.

Rvp 2131/2001, pozn.), ako aj uznesením krajského súdu sp. zn. 2 CoE 118/2010 z 29. apríla 2011 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 6 Er 890/2009-21 z 29. septembra 2010 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavení (sťažnosť vedená pôvodne pod sp. zn. Rvp 2110/2011, pozn.) v súlade s príslušnými ustanoveniami Exekučného poriadku z dôvodu chýbajúceho vykonateľného exekučného titulu v podobe rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu.

V okolnostiach prípadu ústavný súd vzhľadom na už uvedené považuje právne názory vyjadrené v uzneseniach krajského súdu č. k. 15 CoE 19/2011-50 z 28. apríla 2011, sp. zn. 2 CoE 118/2010 z 29. apríla 2011, sp. zn. 1 CoE 46/2011 z 21. apríla 2011, č. k. 16 CoE 136/2011-31 z 28. apríla 2011 a č. k. 17 CoE 80/2011-51 z 26. apríla 2011 týkajúce sa možnosti zastaviť konanie v exekučných veciach, resp. možnosti vyhlásiť exekúciu za neprípustnú a následne konanie v exekučnej veci zastaviť, t. j. týkajúce sa právnej podstaty sťažnosti sťažovateľky, z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné, keďže sú primeraným spôsobom odôvodnené, pričom ich v žiadnom prípade nemožno považovať za arbitrárne.

Za daných okolností podľa názoru ústavného súdu nemohlo dôjsť uzneseniami krajského súdu č. k. 15 CoE 19/2011-50 z 28. apríla 2011, sp. zn. 2 CoE 118/2010 z 29. apríla 2011, sp. zn. 1 CoE 46/2011 z 21. apríla 2011, č. k. 16 CoE 136/2011-31 z 28. apríla 2011 a č. k. 17 CoE 80/2011-51 z 26. apríla 2011 k porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ani jej práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Vo vzťahu k tomuto právu ústavný súd navyše pripomína právny názor vyplývajúci z jeho doterajšej judikatúry, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. z čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo aj k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosných princípov vyjadrených v čl. 46 až

čl. 48 ústavy, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru, prípadne v spojení s ich porušením (m. m. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi uzneseniami krajského súdu č. k. 15 CoE 19/2011-50 z 28. apríla 2011, sp. zn. 2 CoE 118/2010 z 29. apríla 2011, sp. zn. 1 CoE 46/2011 z 21. apríla 2011, č. k. 16 CoE 136/2011-31 z 28. apríla 2011 a č. k. 17 CoE 80/2011-51 z 26. apríla 2011 a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností sťažovateľky rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o ich odmietnutí z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnostiach už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2011